



Hábmera suohkan
Hamarøy kommune

Jahkediedádus dájmadimsuorges; sáme háldadibme

Årsmelding av ansvarsområdet; samisk forvaltning 2023



Årsmelding 2023 - Ansvarsområdet for Sáme háldadibme - Samisk forvaltning i Hábméra suohkan - Hamarøy kommune

Innledning:

Hábméra suohkan - Hamarøy kommune er den eneste kommunen innenfor forvaltningsområdet for samisk språk, hvor julevsámegiella (lulesamisk) er det samiske språket.

I forvaltningsområdet for samiske språk er samisk og norsk likestilte språk. Det betyr at alle har rett til å bli betjent på samisk når de henvender seg til offentlige etater i forvaltningsområdet for samisk språk.

Årsmeldingen gir en innsikt i den innsatsen Hábmér - Hamarøy gjør for å legge til rette for bruk av lulesamisk innenfor forvaltningen.

Samelovens Språkregler:

Vi fortsetter å implementere Samelovens språkregler for å bevare og styrke bruk av lulesamisk språk i offentlig sammenheng. Samelovens § 1–5 understreker likeverdighet mellom samisk og norsk, sikrer retten til å bruke samisk i kontakt med offentlige organ, og fastsetter krav for offentlige virksomheter i forvaltningsområdet for samisk språk.

- Kunngjøringer og skjemaer fra offentlige organer distribueres både på samisk og norsk.
- Svar på samisk gis til de som henvender seg på samisk til lokale offentlige organer.
- Økt tilgjengelighet av dokumenter og skjemaer på samisk og norsk på kommunens nettsider.
- Likestilling av samisk og norsk i den kommunale forvaltningen, med intern saksbehandling på samisk og norsk når det er nødvendig.

Økonomi:

Sametinget tildeler midler årlig for å oppfylle Samelovens språkregler. Hábméra suohkan - Hamarøy kommune har i 2023 mottatt et tilskudd på totalt 4.59 millioner kr. Disse midlene fordeles gjennom en basis- og betjeningsdel og en utviklingsdel. Basisdelen deles likt mellom kommunene (40%). Antall elever med samisk som første- og andre språk og antall innmeldte i Sametingets valgmanntall i hver kommune legges til grunn ved beregning av betjeningsdelen (35%). Utviklingsdelen til kommunene deles på bakgrunn av aktivitetsplaner og oppnådde resultater (25%)

Basis –og betjeningsdel	3 010 769 kr
Utviklingsdel	1 584 000 kr
Totalt	4 594 769 kr

Måloppnåelse og Utviklingstiltak:

Basis- og betjeningsstilskuddet fra Sametinget er fordelt for å styrke kommunens samiske forvaltning. Her er en oversikt over tildelingen på 3,010,769 kr:

1. Kommunal samisk forvaltning (400,000 kr):
 - Kommunedirektør: 10%, Regnskap: 10%, Lønn/personal: 10%, Samfunnsutvikling: 10%, Service/IT: 20%, Helse og omsorg: 20%, Oppvekst: 20%
2. Kirkelig fellesråd (200,000 kr):
 - Støtte for samiske kirkelige tjenester.
3. Drag skole, giellatjehppe (450,000 kr):
 - Økonomisk støtte for å fremme samisk språk og kultur ved Drag skole.
4. Drag skole, 20% stillingsressurs (150,000 kr):
 - Finansiering av en 20% stilling som håndterer ulike språk- og kultursøknader, implementerer språk- og kulturtiltak på skolen, og fungerer som kontakt for samiske læremiddelutviklere.
5. Helse- og sosial (600,000 kr):
 - Tildeling for å dekke lønn og andre kostnader knyttet til Varresvuoda guládalle - en samisk helsekontakt. Samisk helseteam er også under etablering.
6. Ansvar 1220 samisk forvaltning (1,210,769 kr):
 - Støtte for samisk forvaltning som dekker lønn til samisk rådgiver, sosiale kostnader, annonsering, informasjon/kunngjøring, møtevirksomhet, abonnement, skilting, kurs, driftskostnader med mer.

Disse tildelingene reflekterer en helhetlig tilnærming for å styrke og videreutvikle lulesamisk språkforvaltning innen ulike sektorer, og dekker en rekke nødvendige utgifter for å oppfylle målsettingen om tospråklighet.

Våre utviklingstiltak på basis- og betjeningsdelen inkluderer prosjekter som:

- I. Julevsáme mánáigirje del 2, et samarbeidsprosjekt med Árran der vi ga ut 7 nye barnebøker på lulesamisk
- II. Fortsatte arbeidet med utredningen av en lulesamisk profilscole, og ved utgangen av året var vi i ferd med å fullføre denne utredningen
- III. Gjennomført feiring av samenes nasjonaldag, Mihá kulturuke, Giellavahkko og språklunskj med involvering av barnehager, skoler, og institusjoner og i samarbeid med andre aktører
- IV. Fått produsert lulesamiske språkduker i samarbeid med Ájluovta skávlá - Drag skole
- V. Kjøpt lávvo som velferdstiltak for brukere på/av Dragstunet omsorgssenter
- VI. Støttet Miljøtjenesten i kommunen med språk- og duodje tiltak
- VII. Laget egen tospråklig årskalender for kommunen som deles ut til ansatte og institusjoner
- VIII. Kjøpt inn nye og forsterkede stolpebannere med samiske og norske flagg for å synliggjøre det tokulturelle
- IX. Forberedt ferdigstillelse av Hábmara tuvrrakárta – Turkart for Hamarøy
- X. Deltakende på KS Samisk nettverkssamlinger – med samlinger i Snåsa og Tromsø
- XI. Etablert kontor på Árran for å bedre samhandlingen mellom kommunens og Árrans språkressurser.
- XII. Støttet kommunale tiltak som Den kulturelle skolesekken – ett besøk på Árran og ett om lulesamiske sangtradisjoner, samt Frivilligsentralen og folkehelsearbeid gjennom Mæsstárij mæsstár – Mesterens mester og Vájmogiella luondon – Hjertespråket i naturen.
- XIII.



Utviklingstilskuddet fra Sametinget er fordelt for å både styrke kommunens samiske forvaltning, men også andre språk og kulturtiltak i kommunen. Her er en oversikt over tildelingen på 1,584,000 kr:

Giellaávdánahttembarggo /Språkutviklingsarbeid	Tildeling 2023
Mánáigárddemánáida /Barnehagebarn	
Giellatjehppe Drag barnehage 50%	220 000
Rekruttering av lulesamiskspråklige barnehagelærere	150 000
Utvikling av samiskspråklige tiltak og undervisningsopplegg for den eneste barnehagen i Hábmmer-Hamarøy hvor lulesamisk språk er hverdagsspråket.	0
TJOAHKKÁJ /SUM	370 000
Skávláohppiida /Grunnskolebarn	
Ekstra giellatjehppe Drag skole	450 000
Styrking av SFO Drag skole	30 000
TJOAHKKÁJ /SUM	480 000
Ietjá giellaávdánahttembarggo /Annet språkarbeid	
Nuoraj TV	84 000
Julevsáme vahkko	0
Aktiviteter for eldre og deres familier, gjerne i samarb. med demensforeningen	50 000
Duodje/Språkkafe i samarb. med ASO eller andre - kveldsbasert tiltak	100 000
Formidling av duodje	
Konsert/seminar/andre kultur- og språktiltak	100 000
Dipmaduodje	100 000
Lærerrekuttering (pågående prosjekt) - stipendmidler	200 000
Utvidet samarbeid med Árran -julevsáme guovdásj Knytte institusjonene Hábmmer suohkan – Hamarøy kommune og Árran -julevsáme guovdásj tettere sammen gjennom forpliktende samarbeid.	0
Biblioteksatsing	100 000
TJOAHKKÁJ /SUM	734 000
Ábbálasj summa /Totalsum	1 584 000

Kommunen har gjennom rapporter fra eksterne tilskuddsmottakere fått bekreftet at aktiviteten er gjennomført og målene er nådd. Internt i kommunen har vi oppnådd høy måloppnåelse på de prosjektene vi selv har gjennomført, og disse tiltakene er i samsvar med de godkjente planene fra Sametinget.

Resultater og Evaluering:

Sametinget vurderer måloppnåelsen på basis- og betjeningsdel gjennom kriterier som antall samiskspråklige ansatte, oversatte dokumenter, bruk av samisk i helse- og sosialsektoren, og samiskopplæring i skoler og barnehager. Videre vurderer Sametinget måloppnåelse på utviklingsdelen gjennom kriterier som antall samiske språktiltak for barn i barnehager og i skoler og antall andre samiske språktiltak i kommunen.

Tilskuddet fra Sametinget er tildelt for å styrke samisk forvaltning i kommunen. De økonomiske tildelingene reflekterer en omfattende tilnærming for å støtte lulesamisk språkforvaltning innen ulike sektorer. Dette inkluderer støtte til kommunal samisk forvaltning, kirkelige tjenester, skoleprosjekter, samt helse- og sosialsektoren.

Utviklingstiltakene omfatter en rekke prosjekter, inkludert utgivelse av barnebøker, utredning av en lulesamisk profilskole, feiring av samenes nasjonaldag, kulturuker, språklunsj, etablering av dibmaduodjetilbud ved kulturskolen, lærerrekuttering, biblioteksatsing, møteplasser og andre kultur- og språktiltak. Andre tiltak inkluderer produksjon av lulesamiske språkdokumenter, kjøp av lavvo som velferdstiltak, støtte til miljøtjenesten, utarbeidelse av tospråklig årskalender, kjøp av stolpebannere med samiske og norske flagg, turkart for Hamarøy, deltakelse på samiske nettverkssamlinger, etablering av kontor på Árran, og støtte til kommunale tiltak som Den kulturelle skolesekken og frivilligsentralen.

Vi har oppnådd høy måloppnåelse i våre utviklingstiltak, men vi anerkjenner også utfordringer, som begrensede ressurser og lavt antall samiskspråklige ansatte i kommuneadministrasjonen. Det er også positivt at vi har gått fra prosjekt til fast stilling for Varresvuoda guládalle – Samisk helsekontakt (tidligere lulesamisk språk- og kulturtolk).

Disse resultater og tiltak viser en engasjert og helhetlig innsats for å styrke lulesamisk språk og kultur i Hábméra suohkan-Hamarøy kommune på tvers av ulike sektorer og aldersgrupper.



Økonomisk Oversikt:

Ansvarsområdet hadde et mindreforbruk på 150.000 kr, hvorav ca 78.000 kr utgjør mva.komp, noe som vitner om effektiv bruk av tildelte midler.

Støttede Tiltak på Utviklingsdelen:

Vi har gitt tilskudd til eksterne aktører som støtter samiske prosjekter, inkludert Viejega AS, Árran, Hábméra Jiena, NuorajTV, Tysfjord Asvo, Hamarøy sjakkklubb, Hamarøy Voalensemble, Vetten Filklubb og Samisk foreldrenettverk.

Vi som kommune streber etter å begrense bruken av fond så langt det er mulig. Samtidig erkjenner vi viktigheten av å anvende ubrukte midler fra Sametingets tilskudd til de tiltenkte formålene. Av denne grunn blir det i noen tilfeller nødvendig å overføre ubrukte midler til fond. Per 31.12.23 disponerte vi 643.500 kr på fond fordelt på følgende områder: 400.000 kr til lulesamisk profilskole, 50.000 kr i ubrukte midler til aktiviteter for eldre, 50.000 kr i ubrukte midler til biblioteksatsing, 50.500 kr til stipendutbetaling vårsemesteret 2024, 49.000 kr i ubrukte midler på pågående lærerrekuttering og 50.000 kr i ubrukte midler til barnehagelærerrekuttering.

Av overnevnte omdisponerte vi 49.000 kr fra ubrukte midler på pågående lærerrekuttering og 50.000 kr fra ubrukte midler på barnehagelærerrekuttering. Disse 99.000 kr vil bli brukt i et nytt språkprosjekt kalt "Giellaávvdágává," som starter i januar 2024. Dette prosjektet har som mål å etablere en språkarena der elever i 3S (samisk som førstespråk, 8-10.kl) kan få ekstra språktrening/språkpraksis.

Konklusjon:

I løpet av 2023 har vi vært aktivt engasjert i en rekke initiativer og tiltak rettet mot å styrke og bevare lulesamisk språk og kultur. Gjennom nært samarbeid med eksterne partnere og en tett oppfølging av vår aktivitetsplan, har Hábméra suohkan - Hamarøy kommune oppnådd betydelige resultater. Ansvarsområdet ser frem til videreføringen av dette arbeidet, med mål om å sikre likeverdige tjenester, rettigheter og tilgjengelighet for lulesamisk språk til innbyggerne i vårt forvaltningsområde.